

**Навчальна дисципліна
«МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ПРАВО»**

ТЕМИ І ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття 1

Міжнародне право як нормативна система

План

1. Поняття і особливості міжнародного права
2. Основні риси сучасного міжнародного права
3. Джерела права як результат процесу створення норм міжнародного права
4. Договір і звичай – основні джерела міжнародного права
5. Допоміжні джерела міжнародного права
6. Кодифікація міжнародного права
7. Система міжнародного права

Література

А. Основна література:

1. Анцелевич Г.О., Покрещук О.О. Міжнародне публічне право. Підручник / Під ред. Г. О. Анцелевича.- К.: Алерта, 2005. - 424 с.
2. Баймуратов М.О. Міжнародне право: Підручник. – Суми: ВТД “Університетська книга”; Одеса: “Астропринт”, 2006. – 424 с.
3. Міжнародне право: Навч. посібник / За ред. М. В. Буроменського – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 336 с.
4. Буткевич В.Г., Мицик В.В., Задорожній О.В. Міжнародне право. Основи теорії: Підручник для студ. вищ. навч. закладів за спец. «Міжнародне право», «Міжнародні відносини» / В.Г. Буткевич (ред.). - К.: Либідь, 2002. - 608 с.
5. Георгіца А. З. Міжнародне публічне право. Загальна частина. – Чернівці: Рута, 1995. – 230 с.
6. Куркин Б.А. Международное право: Учебное пособие. – М.: МГИУ, 2008. – 192 с.
7. Міжнародне право: підручник / Ліпкан В.А., Антипенко В.Ф., Акулов С.О. та ін. / заг. ред. В.А. Ліпкана. – К.: КНТ, 2009. – 752 с.
8. Теліпка В.Е., Овчаренко А.С. Міжнародне публічне право: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 608 с.

Б. Додаткова література:

1. Акчурин Т. Ф. Соотношение международного и внутригосударственного права: Вопросы общей теории: Автореф. дисс... канд. юрид. наук. - 12.00.01 - Теория и история права и государства; история правовых учений / Т. Ф. Акчурин -Казань, 2001. - 27 с.
2. Антонович М. Міжнародне публічне право: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. - К.: КМ Академія, 2003. - 308с.
3. Барбук А. Соотношение международного и внутригосударственного права: теоретические аспекты // Журнал международного права и международных отношений. – 2005. - № 1. – С. 3-12.
4. Бирюков П.Н. Международное право: Учеб. пособ. - М.: Юрист, 2000. - 415с.
5. Блищенко И. П. Международное и внутригосударственное право. - М., 1990. – 312 с.
6. Броунли Я. Международное право. Кн. 2. - М., 1977. – 449 с.

7. Буроменский М.В. Влияние международного права на политические режимы государств: Дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.11 / Национальная юридическая академия Украины им. Ярослава Мудрого. - Х., 1997.
8. Буткевич В. Походження терміна «міжнародне право» // Укр. часопис міжнар. права. - 1994. - № 1. - С. 3-73.
9. Буткевич В.Г. Соотношение внутригосударственного и международного права. - К., 1982.
10. Буткевич О.В. Международное право в деятельности судьи (некоторые законодательные и историко-правовые проблемы украинского судопроизводства) // Право и политика. - 2008. - № 1. - С. 125-132.
11. Войтович С. О делении международного права на публичное и частное // Український часопис міжнародного права. - 2002. - № 3. - С. 67-72.
12. Денисов В. Международное право как составная часть правовой системы Украины // Юридическая практика. - 12 октября 2000 года. - № 41.
13. Денисов В.Н., Евинтов В.И. Международное сообщество и правопорядок. - К., 1992. - 128 с.
14. Денисов В.Н., Евинтов В.И. Реализация международно-правовых норм во внутреннем праве. - К.: Наук, думка, 1992.
15. Денисов В.Н., Євінтов В.І., Акуленко В.І., Висоцький О.Ф., Ісакович С.В. Суверенітет України і міжнародне право / НАН України; Інститут держави і права ім. В.М. Корецького / В.Н. Денисов (відп. ред.), В.І. Євінтов (відп. ред.). - К.: Манускрипт, 1995. - 359 с.
16. Дмитриченко І.В. Міжнародне право: Метод. вказівки з навч. дисципліни / Національний ун-т кораблебудування ім. Адмірала Макарова. Гуманітарний ін-т. - Миколаїв: Атол, 2004. - 80 с.
17. Дмитрієв А. Державний суверенітет та проблеми теорії міжнародного права // Юридичний вісник України. - 3 серпня 2000 року. - №31. - С. 26-28.
18. Дмитрієв А.І. Вестфальський мир 1648 року і сучасне міжнародне право / Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України; Київський ун-т права. - К., 2001. - 425 с.
19. Дмитрієв А.І., Мацко А.С., Муравйов В.І. Міжнародне публічне право: Практикум / Київський ун-т права; Інститут міжнародних відносин Київського національного ун-ту ім. Тараса Шевченка / Ю.С. Шемшученко (відповід. ред.), Л.В. Губерський (відповід. ред.). - К.:Юрінком Інтер, 2001. - 348 с.
20. Дмитрієв А.І., Шепель А.О. Деякі проблеми еволюції міжнародного права // Часопис Київського університету права. - 2003. - № 2. - С. 59-64.
21. Євінтов В.І. Міжнародне співтовариство і правопорядок (теоретико-правовий аналіз): Дис. д-ра юрид. наук у формі наук. доповіді: 12.00.10 / АН України; Інститут держави і права ім. В.М. Корецького. - К., 1993. - 46 с.
22. Задорожній О., Гнатовський М. Правова система України в європейському правовому просторі // Український часопис міжнародного права. - 2002. - № 2. - С. 29-32.
23. Зыбайло А.И. Имплементация норм международного права в Республике Беларусь: Автореф. дис. ... к.ю.н.: 12.00.10 / Белорусский государственный университет. - Минск, 1999. - 23с.
24. Колодкин Р.А. Фрагментация международного права // Московский журнал международного права. - 2005. - № 2. - С. 38-61.
25. Конституція і міжнародне право: Тези допов. міжн. наук. конфер. 27-28 листопада 1997 р., м. Київ / Товариство «Знання» України. - К.: Знання, 1997. - 96 с.
26. Левченко Ю.Ю. Об относительности приоритета международного права // Евразийский юридический журнал. - 2012. - № 9 (52).
27. Лукашук И.И. Нормы международного права в международной нормативной системе. - М.: Издательство «Спарк», 1997. - 322 с.
28. Маланчук П. Вступ до міжнародного права за Ейкхерстом: Пер. з англ. - Х.: Консул, 2000. - 592 с.
29. Международное публичное право : учеб. / Л. П. Ануфриева, Д. К. Бекашев, К. А. Бекашев, В. В. Устинов [и др.]; отв. ред. К. А. Бекашев. - 4-е изд., перераб. и доп. - М. : ТК Велби, Изд-во Проспект, 2005. - 784 с.
30. Мережко О. Співвідношення міжнародного і національного права // Юридичний журнал - 2009. - № 2. / Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=3137>
31. Нгуен Куок Динь. Международное публичное право. В 2-х т. Перевод с франц. - К.: Сфера, 2001. - Т.1. - Кн.1-2. - 440 с.
32. Опришко В. Питання гармонізації законодавства України з міжнародним правом // Право України. - 1999. - № 8. - С. 12-16.

33. Плавич В.П., Плавич С.В. Проблеми гармонізації законодавства України із нормами міжнародного та європейського права (системно-функціональні і порівняльно-правові аспекти) // Держава і право: 36. наук. праць. Спецвипуск. - К., Дніпропетр., 2003 - С. 354-358.
34. Раданович Н.М. Національна імплементація міжнародних договорів щодо прав людини: загальнотеоретичне дослідження (на матеріалах впровадження Конвенції про захист прав і основних свобод людини): Дис. ... к.ю.н.: 12.00.01 / Львівський національний ун-т ім. І. Франка. - Л., 2000. – 175 с.
35. Радзівілл О. А. Проблеми і перспективи концепції спільної спадщини людства в сучасному міжнародному праві: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Інститут держави і права ім. В.М. Корецького. - К., 2000. - 210 с.
36. Ржевська В. Розвиток міжнародного права в 2002 році // Український часопис міжнародного права. - 2002. - № 4. - С. 101 -120.
37. Савчук К.О. Роль академіка В.М. Корецького в дослідженні історії науки міжнародного права // Держава і право: 36. наук. праць. Спецвипуск. - К., Дніпропетр., 2003. - С. 11-15.
38. Скомороха В. Окремі питання імплементації норм міжнародного права і конституційна юрисдикція України // Український часопис міжнародного права. - 2002. - № 1. – С. 6-11.
39. Смбалян А.С. Решення органів міжнародного правосуддя в системі міжнародного публичного права. – М.: Статут, 2012. – 270 с.
40. Смирнова К. Концепція «м'якого» права (soft law) в міжнародному праві та праві Європейського Союзу // Український часопис міжнародного права – 2012. - № 3. – С. 74-78.
41. Тункин Г.И. Теория международного права. - М.: Междунар. отношения, 1970. - 511 с.
42. Тускоз Жан. Міжнародне право: Підручник: Пер. з фр. - К.: АртЕк, 1998. – 401 с.
43. Ушакова Н.А. Международное право: Учебник. – М.: Юрист, 2000. – 304 с.
44. Черкес М.Ю. Міжнародне право: Підручник. - 2-е вид., стер. - (Вища освіта ХХІ століття). - К.: Знання, 2001. - 284 с.
45. Черниченко С.В. Теория международного права. В 2-х томах. Том 1: современные теоретические проблемы. – М.: Издательство «НИМП», 1999. – 336 с.
46. Шатіло В.А. Проблеми імплементації та чинності норм міжнародного права у національному законодавстві України // Держава і право: 36. наук, праць. Спецвипуск. - К., Дніпропетр., 2003. - С. 242-246.
47. Шестаков Л. Н. Понятие международного права // Вестник Московского университета. Сер. 11. Право. - 1997. - № 6. – С. 88-101.

Семінарське заняття 2

Основні принципи сучасного міжнародного права – фундамент міжнародного правопорядку

План

1. Категорія «основні принципи» в доктрині міжнародного права
2. Поняття та кодифікація основних принципів міжнародного права
3. Принципи, що стосуються підтримання міжнародного миру і безпеки
  - 3.1. принцип незастосування сили або погрози силою
  - 3.2. принцип мирного вирішення спорів
  - 3.3. принцип територіальної цілісності держав
  - 3.4. принцип непорушності кордонів
  - 3.5. принцип невтручання у внутрішні справи держав
4. Принципи, пов'язані з міжнародним співробітництвом держав:
  - 4.1. принцип суверенної рівності держав
  - 4.2. принцип рівноправності і самовизначення народів
  - 4.3. принцип поваги і захисту прав людини
  - 4.4. принцип міжнародного співробітництва
  - 4.5. принцип сумлінного виконання міжнародних зобов'язань

Література

А. Нормативні джерела

1. Статут ООН 1945 р. // http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_010
2. Декларація про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин та співробітництва між державами відповідно до Статуту ООН, 1970 р. // http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_569
3. Декларація про неприпустимість інтервенції і втручання у внутрішні справи держав: Резолюція 36/103 Генеральної Асамблеї ООН від 9 грудня 1981 р.
4. Заключний акт НБСЄ, 1975 р. // http://zakon.nau.ua/doc/?code=994_055

Б. Основна література

1. Анцелевич Г.О., Покрещук О.О. Міжнародне публічне право. Підручник / Під ред. Г. О. Анцелевича. - К.: Алерта, 2005. - 424 с.
2. Баймуратов М.О. Міжнародне право: Підручник. – Суми: ВТД “Університетська книга”; Одеса: “Астропринт”, 2006. – 424 с.
3. Міжнародне право: Навч. посібник / За ред. М. В. Буроменського – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 336 с.
4. Буткевич В.Г., Мицик В.В., Задорожній О.В. Міжнародне право. Основи теорії: Підручник для студ. вищ. навч. закладів за спец. «Міжнародне право», «Міжнародні відносини» / В.Г. Буткевич (ред.). - К.: Либідь, 2002. - 608 с.
5. Георгіца А. З. Міжнародне публічне право. Загальна частина. - Чернівці: Рута, 1995. – 230 с.
6. Международное право. Общая часть: Учебник / Отв. ред. Р.М. Валеев, Г.И. Курдюков. – М.: Статут, 2011. – 543 с.
7. Теліпка В.Е., Овчаренко А.С. Міжнародне публічне право: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 608 с.

В. Додаткова література:

1. Алексидзе Л. А. Некоторые вопросы теории международного права: императивные нормы (jus cogens). – Тбилиси: Изд-во Тбил. ун-та, 1982. - 406 с.
2. Аль Бкур Мохаммад. Юридичний зміст і напрями розвитку міжнародно-правового принципу рівноправності держав // Право України. - 1999. - № 2. – С. 110-112.
3. Ахмад Касем Алркейбат. Застосування сили з погляду основних принципів міжнародного права // Часопис Київського університету права. – 2003. - № 2. - С. 64-69.
4. Барнашов А.М. Общеизвестные принципы и нормы международного права и их взаимодействие с нормами российского законодательства // Юрист-международник. Всероссийский журнал международного права. - М.: Современная экономика и право. – 2003. - № 2. - С. 16-23.
5. Барнашов А.М. Общие принципы права и их роль во взаимодействии норм международного и внутригосударственного права // Правовые проблемы укрепления российской государственности. - Томск: Изд-во Том. ун-та, 2010, Ч. 46. - С. 68-71.
6. Иванченко О. Співвідношення принципів національного та міжнародного права // Юридичний вісник. – 2011. - № 1. – С. 62-66.
7. Каламкарян Р. Концептуальное восприятие института эстоппель в науке современного международного права // Государство и право. - 1999. - № 12. - С. 61-66.
8. Каламкарян Р.А. Принцип добросовестности и принцип взаимности как основание института эстоппель // Государство и право. - 2000. - № 8. - С. 47-54.
9. Каламкарян Р. Эстоппель как отдельный принцип международного права // Государство и право. - 2001. - № 4. - С. 75-84.
10. Лукашук И.И. Международное право в судах государств / Лукашук И.И. - С.-Пб.: Россия - Нева, 1993. - 302 с.
11. Мохаммад Халаф Абдель Фаттах Аль-Бкур. Развитие принципа равноправия государств в отраслевых принципах и нормах современного международного права: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11 / НАН Украины; Институт государства и права им. В.М. Корещко. - К., 2000. - 169с.
12. Нешатаева Т.Н. Суд и общепризнанные принципы и нормы международного права / Режим доступу: <http://www.lawmix.ru/comm/3169>
13. Талалаев А. Н. Общеизвестные принципы и нормы международного права (конституционное закрепление термина) // Вестник Московского университета. Сер. 11. Право. -1997. - № 3. – С. 66-74.

14. Тимошенко В.С. О закреплении термина "общеизвестные принципы и нормы международного права" (конституционно-правовые аспекты) // Вестник Дальневосточного юридического института МВД России. - Хабаровск: Изд-во Дальневост. юрид. ин-та МВД России, 2005, № 1 (8). - С. 18-21.
15. Тиунов О.И. Принцип соблюдения международных обязательств. - М.: Междунар. отношения, 1979. - 184 с.
16. Шестаков Л.Н. Императивные нормы в системе современного международного права - М.: Изд-во Моск. ун-та, 1981. - 120 с.

Семінарське заняття 3

Поняття та види суб'єктів сучасного міжнародного права

План

1. Поняття, властивості та види суб'єктів міжнародного права.
2. Держави – основні суб'єкти міжнародного права.
3. Міжнародна правосуб'єктність націй та народів, що виборюють незалежність.
4. Правосуб'єктність міжнародних організацій.
5. Міжнародна правосуб'єктність державоподібних утворень.
6. Індивід як суб'єкт міжнародного права

Література

А. Основна література

1. Баймуратов М.О. Міжнародне право: Підручник. – Суми: ВТД “Університетська книга”; Одеса: “Астропринт”, 2006. - 424 с.
2. Міжнародне право: Навч. посібник / За ред. М. В. Буроменьського – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 336 с.
3. Буткевич В.Г., Мицик В.В., Задорожній О.В. Міжнародне право. Основи теорії: Підручник для студ. вищ. навч. закладів за спец. «Міжнародне право», «Міжнародні відносини» / В.Г. Буткевич (ред.). - К.: Либідь, 2002. - 608 с.
4. Георгіца А. З. Міжнародне публічне право. Загальна частина. - Чернівці: Рута, 1995. – 230 с.
5. Международное право. Общая часть: Учебник / Отв. ред. Р.М. Валеев, Г.И. Курдюков. – М.: Статут, 2011. – 543 с.
6. Теліпко В.Е., Овчаренко А.С. Міжнародне публічне право: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 608 с.

Б. Додаткова література:

1. Вельяминов Г. М. Международная правосубъектность // Сов. ежегодник международного права. - 1986. - М., 1987. – С. 77-97.
2. Гуреев С. А. К вопросу о субъектах международного права / С. А. Гуреев // Российский ежегодник междунар. права, 2001. - СПб.: СКФ «Россия-Нева», 2002. - С. 320—325.
3. Захарова Н. В. Индивид - субъект международного права // Советское государство и право. - 1989. - № 11. – С. 112-118.
4. Кожеуров Я.С. Проблемы международной правосубъектности индивида: Дис. ... канд. юрид. наук. - М., 2001. - 207 с.
5. Кокорев Р. С. Основные права и обязанности государств как субъектов международного права - М.: Научная книга, 2004. - 217 с.
6. Кряжков В.А. Коренные и малочисленные народы и международное право // Государство и право. - 1999. - № 4.- С. 95-102.
7. Лукашук И.И. Субъекты права международных договоров // Государство и право. - 2004. - № 11. - С. 52-56.
8. Маланчук П. Вступ. до міжнародного права за Ейкхерстом. - Вид. сьоме, переробл. – Харків: Консум, 2000. – 592 с.
9. Малинин С. А., Ковалева Т. М. Правосубъектность международных организаций // Правоведение. - 1992. - № 5. – С. 53-62.

10. Мамедов У. Ю. Международная правосубъектность: Основные тенденции развития: Автореф. дисс... канд. юрид. наук. - 12.00.10 - Международное право; Европейское право. - Казань, 2002. - 25 с.
11. Маргиев В.И. Эволюции теории и практики международной правосубъектности // Режим доступа:
http://www.vestnik.adygnet.ru/files/2005.4/204/margiev2_2005_4.pdf
12. Международная правосубъектность Содружества Независимых Государств // Режим доступа:
<http://www.cis.minsk.by/page.php?id=19042>
13. Международная правосубъектность: Некоторые вопросы теории / Под ред. Д.И. Фельдмана, Г.И. Курдюкова. - М.: Юрид. лит., 1971. - 188 с.
14. Моисеев А.А. Суверенитет государства в международном праве. – М.: Восток-Запад, 2009. – 384 с.
15. Самович Ю.В. К вопросу о международной правосубъектности индивида // Известия Томского политехнического университета – 2006. - № 5. – С. 181-185.
16. Труженникова Л. Т. Доктрина международного права о правовом положении физического лица // Московский журнал международного права. - 1994. - №4. – С. 128-136.
17. Ушаков Н. А. Государство в системе международного регулирования. - М.: Изд-во ИГиП РАН, 1997. - 62 с.
18. Хлестова, И. О. Юрисдикционный иммунитет государства - М.: Юриспруденция, 2007. - 216 с.
19. Черниченко, С. В. Еще раз о международной правосубъектности индивидов // Московский журнал междунар. права. - 2005. - № 4. - С. 11-26.

Семінарське заняття 4

Міжнародно-правові питання громадянства та територій в міжнародному праві

План

1. Поняття та види територій у міжнародному праві.
2. Державна територія: види та способи набуття; державні кордони.
3. Міжнародна територія.
4. Громадянство та його значення для міжнародного права.
5. Способи набуття та припинення громадянства
6. Правовий статус іноземців.
7. Правовий статус біженців та право притулку.

Література

А. Нормативні джерела:

1. Европейская конвенция о гражданстве 1997 г. // http://www.businesspravo.ru/Docum/DocumShow_DocumID_59558.html
2. Конвенция о сокращении случаев многогражданства и о воинской повинности в случаях многогражданства 1963 г. // http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_302
3. Загальна декларація прав людини 1948 р. // http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU48001D.html
4. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права 1966 р. // http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_043
5. Міжнародний пакт про соціальні, економічні та культурні права 1966 р. // http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_042
6. Конвенція про статус апатридів 1954 р. // http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_232
7. Конвенція про статус біженців 1951 р. // http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_011
8. Конвенція про скорочення без громадянства 1961 р. // http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_240

Основна література:

1. Баймуратов М.О. Міжнародне право: Підручник. – Суми: ВТД “Університетська книга”; Одеса: “Астропринт”, 2006. - 424 с.
2. Міжнародне право: Навч. посібник / За ред. М. В. Буроменського – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 336 с.
3. Буткевич В.Г., Мищик В.В., Задорожній О.В. Міжнародне право. Основи теорії: Підручник для студ. вищ. навч. закладів за спец. «Міжнародне право», «Міжнародні відносини» / В.Г. Буткевич (ред.). - К.: Либідь, 2002. - 608 с.
4. Георгіца А. З. Міжнародне публічне право. Загальна частина. - Чернівці: Рута, 1995. – 230 с.
5. Международное право. Общая часть: Учебник / Отв. ред. Р.М. Валеев, Г.И. Курдюков. – М.: Статут, 2011. – 543 с.
6. Теліпка В.Е., Овчаренко А.С. Міжнародне публічне право: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 608 с.

Додаткова література:

1. Абу-Салех Мухамед. Международно-правовое регулирование статуса трудящихся мигрантов: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11 / НАН Украины; Институт государства и права им. В.М. Корецкого. - К., 1999. - 185 с.
2. Алфер'єв І. Зона особливого напруження – морський кордон // Політика і час 1998. - № 10 – С. 3-6.
3. Альбертіні Л.М. Правове регулювання громадянства в європейських державах (порівняльний аналіз): Дис. ... к.ю.н.: 12.00.02 / Київський ун-тім. Тараса Шевченка. - К., 1998. – 214 с.
4. Анісімова Марина Федорівна. Зобов'язання України щодо прав людини у зв'язку зі вступом до Ради Європи: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. - К., 2001. - 308 с.
5. Анцелевич Г. Международно-правовое положение Антарктики // Український часопис міжнародного права. – 2001. - № 1. – С. 25-36.
6. Боярс Ю.Р. Вопросы гражданства в международном праве -М.: Международные отношения, 1986. – 160 с.
7. Буроменський М. Застосування міжнародно-правових норм про права людини у внутрішньому правопорядку України // Вісник Академії правових наук України. -1999. - № 1. - С. 86-94.
8. Вінгловська О.І. Імплементация міжнародних стандартів прав дитини в національному законодавстві України: Дис.... канд. юрид. наук: 12.00-11 / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка; Інститут міжнародних відносин. К., 2000. – 216 с.
9. Висоцький О.Ф. Делімітація кордонів // Юридична енциклопедія. – К. : Видавництво “Українська енциклопедія” ім. М.П. Бажана, 1999. – Т.2. – С. 56.
10. Гіждіван Л.Ю. Становлення та розвиток співробітництва України з Радою Європи у сфері прав людини: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11 / НАН України; Інститут держави і права ім. В.М. Корецького. - К., 2001. - 203 с.
11. Головченко В. Права жінок в Україні: під кутом зору міжнародно-правових стандартів // Право України. - 1999. - № 7. - С. 38-47.
12. Ефименко А.П. Международно-правовой режим Дуная: аспекты судоходства и охраны окружающей среды: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11 / НАН Украины; Институт государства и права им. В.Н. Корецкого. - К., 1998. - 153с.
13. Журавка Олексій Вікторович. Міжнародно-правова характеристика інституту громадянства: Дис.... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. -Х., 1999. – 203 с.
14. Каламкарян Р. Права человека в России: декларации, нормы, жизнь (Материалы Межд. конфер., посвященной 50-летию Всеобщей декларации прав человека) // Государство и право. - 2000. - №3. - С. 37-51.
15. Кучин М. В. Вопросы гражданства: соотношение договорного и законодательного регулирования в рамках СНГ // Правоведение. -1992. - № 5. – С. 76-80.

16. Лукин. В.В. Система Договора об Антарктике: правовые акты, комментарии - СПб.: Гидрометеиздат, 2002. - 400 с.
17. Медведько О. Ще одна гарантія захисту прав людини. // Вісник прокуратури. - 2003. - № 4. - С. 8-11.
18. Международная защита прав и свобод человека: Сборник документов. - М.: Юридическая литература, 1996. - 672 с.
19. Мицик В. Діяльність Європейського Союзу та організації з безпеки і співробітництва в Європі з питань захисту прав національних меншин // Український часопис міжнародного права. - 2002. - № 3. - С. 83-95.
20. Мицик В.В. Права національних меншин у міжнародному праві: Монографія - К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2004. - 287 с.
21. Мостиський А.Б. Міжнародно-правова основа державних кордонів України: Дис. канд. юрид. наук: 12.00.10 / Київський ун-т ім. Т. Шевченка. - К., 1993. - 189 с.
22. Пожидаева М.В. Международная защита прав неграждан / Режим доступа: <http://www.lawmix.ru/comm/2747>
23. Рачков И.В. Правовая регламентация гражданства Европейского Союза // Государство и право. - 1999. - № 8. - С. 75-84.
24. Сантаян Кабирадж. Проблемы двугражданства в международном праве и практические пути их устранения: Дис.... канд. юрид. наук: 12.00.11 / НАН України; Институт государства и права им. В.М. Корецкого. - К., 1996. - 160 с.
25. Стешенко В.М. Оренда території в міжнародному публічному праві: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. - Х., 2001. - 196 с.
26. Шкумбатюк К. Гармонізація законодавства України про громадянство з міжнародним правом у контексті європейської інтеграції // Вісник Української академії державного управління при Президентіві України. - 2000. - № 2. - С. 269-274.

Семінарське заняття 5

Мирні засоби вирішення міжнародних спорів

План

1. Історія виникнення міжнародно-правових засобів мирного врегулювання спорів
2. Поняття спору та ситуації в міжнародному праві.
3. Характеристика мирних засобів розв'язання міжнародних спорів.
4. Розв'язання спорів у міжнародних організаціях.

Література

Нормативні джерела:

1. Статут ООН 1945 р. // http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_010
2. Гаазька конвенція про мирне вирішення міжнародних зіткнень від 5 жовтня 1907 р. http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_938
3. Манільська декларація про мирне вирішення міжнародних спорів 1982 р. // http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_568
4. Декларація про запобігання ат усунення спорів і ситуацій, які можуть загрожувати міжнародному миру і безпеці 1988 р. // http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_573

Б. Основна література:

1. Анцелевич Г.О., Покрещук О.О. Міжнародне публічне право. Підручник / Під ред. Г. О. Анцелевича.- К.: Алерта, 2005. - 424 с.
2. Баймуратов М.О. Міжнародне право: Підручник. – Суми: ВТД “Університетська книга”; Одеса: “Астропринт”, 2006. - 424 с.

3. Міжнародне право: Навч. посібник / За ред. М. В. Буроменського – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 336 с.
4. Международное публичное право: Учебник / Отв. ред. К.А. Бекяшев. – М.: ТК Велби, 2010. – 784 с.
5. Международное право. Общая часть: Учебник / Отв. ред. Р.М. Валеев, Г.И. Курдюков. – М.: Статут, 2011. – 543 с.
6. Теліпко В.Е., Овчаренко А.С. Міжнародне публічне право: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 608 с.

В. Додаткова література:

1. Галкіна І.В. Міжнародно-правові засади мирного врегулювання міжнародних спорів // Держава і право: 36. наук. праць. Спецвипуск. - К., Дніпропетр., 2003. - С. 63-66.
2. Ладыженский А. М. Блищенко И. П. Мирные средства разрешения споров между государствами. - М.: Госюриздат, 1962. – 175 с.
3. Мамон З. Міжнародний арбітраж як засіб мирного вирішення спорів // Теорія і практика інтелектуальної власності. - 2010. - № 3. – С. 3-9.
4. Международное право. Учебник для вузов / Отв. ред. Г. В. Игнатенко и О. И. Тиунов - М.: Издательская группа НОРМА-ИНФРА, 1999. - 584 с.
5. Пасечник Я.С. Міжнародна судова процедура як один із засобів мирного вирішення міжнародних спорів // Режим доступу: <http://vuzlib.com/content/view/2269/73>
6. Пушмин Э. А. Мирное разрешение международных споров (международно-правовые вопросы). - М.: Междунар. отношения, 1974. – 175 с.
7. Цибуленко Є.М. Міжнародно-правове регулювання застосування звичайних озброєнь: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Київський ун-т ім. Тараса Шевченка. Інститут міжнародних відносин. - К., 1999. - 184 с.
8. Шаклеина Т. А. Миротворческая деятельность и ее перспективы (взгляд из США) // США: Экономика. Политика. Идеология. - 1995. - № 3. – С. 27-39.
9. Шатуновский С. В. Развитие средств и методов мирного урегулирования споров // Московский журнал международного права. - 1996. - № 1. – С. 198-204.
10. Шинкарецкая Г.Г. Понятие судебных средств мирного разрешения международных споров // «Черные дыры» в Российском Законодательстве. - 2008. - № 5. - С. 68-71.
11. Шинкарецкая Г.Г. Запрет злоупотребления международной судебной процедурой как фактор обеспечения судебного процесса // Право и политика. - 2010. - №2. – С. 115-121.
12. Шинкарецкая Г.Г. Тенденции развития судебных средств мирного разрешения международных споров. - Монография. - М.: NOTA BENE, 2009. - 252 стр.
13. Шинкарецкая Г.Г. Судебные средства разрешения международных споров (тенденции развития): Автореф. дис... докт. юрид. наук. – М., 2010. – 32 с.

Семінарське заняття 6

Відповідальність та санкції у міжнародному праві

План

1. Поняття та підстави міжнародно-правової відповідальності
2. Суб'єкти міжнародно-правової відповідальності.
3. Види та форми міжнародної відповідальності.
4. Обставини, що виключають протиправність діянь держав.

Література

А. Нормативні джерела:

1. Статті «Відповідальність держав за міжнародно-протиправні діяння» 2001 р. // Офіційний текст Резолюції Генеральної Асамблеї ООН від 12 грудня 2001 року і // www.un.org.

2. Конвенція про міжнародну відповідальність за шкоду, завдану космічними об'єктами // Режим доступу:
http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_126

Б. Основна література:

1. Анцелевич Г.О., Покрещук О.О. Міжнародне публічне право. Підручник / Під ред. Г. О. Анцелевича.- К.: Алерта, 2005. - 424 с.
2. Баймуратов М.О. Міжнародне право: Підручник. – Суми: ВТД “Університетська книга”; Одеса: “Астропринт”, 2006. - 424 с.
3. Міжнародне право: Навч. посібник / За ред. М. В. Буроменського – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 336 с.
4. Буткевич В.Г., Мицик В.В., Задорожній О.В. Міжнародне право. Основи теорії: Підручник для студ. вищ. навч. закладів за спец. «Міжнародне право», «Міжнародні відносини» / В.Г. Буткевич (ред.). - К.: Либідь, 2002. - 608 с.
5. Георгіца А. З. Міжнародне публічне право. Загальна частина. - Чернівці: Рута, 1995. – 230 с.
6. Лукашук И.И. Право международной ответственности. – М.: Волтерс Клувер, 2004.
7. Ермолович Г.П. Международное право: Учебное пособие.– СПб.: Изд-во СПбГУЭФ, 2010. – 132 с.
8. Телітко В.Е., Овчаренко А.С. Міжнародне публічне право: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 608 с.

В. Додаткова література:

1. Акімов М.О. Відповідальність за захоплення заручників: міжнародно-правове регулювання, імплементація норм до кримінального законодавства України // Держава і право: Зб. наук. праць. Спецвипуск. - К., Дніпропетр., 2003. - С. 15-19.
2. Антонович М. Відповідальність держави та особи в міжнародному праві // Український часопис міжнародного права. - 2002. - № 2. – С. 21-28.
3. Антонович М. М. Поняття міжнародно-протиправного діяння держави та злочину за міжнародним правом: порівняльний аспект // Наукові записки. - Том 20. - Юридичні науки. – 2002. – С. 28-32.
4. Батршин Р.Р. Ответственность государства и применение контрмер в современном международном праве. Автореф. дис. ... канд. юрид. наук – Казань, 2005. – 26 с.
5. Бардін А.В. Санкції в механізмі міжнародно-правової відповідальності. Процесуальні аспекти // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – К., 2001. – Випуск 29, ч.2. – С. 150-155.
6. Блажевич Ю. Відмежування міжнародних правопорушень держави від суміжних правових явищ // Підприємство, господарство і право. – 2002. - № 12. – С. 104-108.
7. Блажевич Ю. Деякі аспекти історичного розвитку інституту відповідальності за міжнародні правопорушення // Підприємництво, господарство і право. – 2002. - № 5. – С. 59-62.
8. Блажевич Ю. Концепції поділу відповідальності держав: міжнародно-правовий аспект // Підприємство, господарство і право. – 2003. - № 2. – С. 105-108.
9. Васильев Н.В. Принятие контрмер третьими государствами в свете Статей о международной ответственности государств 2001 г. // Московский журнал международного права. - М.: Междунар. отношения, 2004. - № 2. - С. 248-261.
10. Висновок Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Президента України про надання висновку щодо відповідності Конституції України Римського Статуту Міжнародного кримінального суду (справа про Римський Статут) // Вісник Конституційного Суду України. – 2001. – № 4. – С. 35 – 45.
11. Гусейнов Л.Г. Відповідальність держав за порушення міжнародних зобов'язань у галузі прав людини: Автореф. дис. ... д.ю.н.: 12.00.11. - К., 2000. - 36 с.
12. Звірховська С. Міжнародно-правова відповідальність // Юридичний вісник України. – 1999. – 25-31 березня. – Додаток. – С. 28-29.
13. Колосов Ю.М. Ответственность в международном праве. - М.: Юрид. лит., 1975. – 256 с.

14. Карташкин В. А. Военные реституции и ресторации в международном праве // Советский ежегодник международного права, 1968. - М.: Наука, 1969. – С. 259-268.
15. Курис П. М. Международные правонарушения и ответственность государств. - Вильнюс, 1973. – 280 с.
16. Моджорян Л. А. Ответственность в современном международном праве. – Советский ежегодник международного права, 1970. - М., Наука, 1972. – С. 143-153.
17. Мазов В. А. Ответственность в международном праве. - М.: Юрид. лит., 1979. – 152 с.
18. Манийчук Ю. В. Последствия международного правонарушения. Киев: Вища шк., 1987. – 147 с.
19. Петровский Ю. В. Международно-правовая ответственность государств: Дис.... канд. юрид. наук. - Л., 1968. – 16 с.
20. Международное право: Учебник / Отв. ред. Ю. М. Колосов, Э.С. Кривчикова . - М.: Междунар. отношения, 2007. – 816 с.
21. Рачков И.В. Ответственность государства за международно-противоправные деяния международной организации // Международное публичное и частное право. – 2005. - № 3. – С. 7-16.
22. Савельева Л.В. Международная ответственность за вредные последствия действий, не запрещенных международным правом: концепция комиссии международного права по дальнейшей работе над проектом статей // Журнал зарубежного законодательства и сравнительного правоведения. - М.: ИЗиСП, 2006, № 1. - С. 109-112.
23. Чехович Т. Передумови та підстави виникнення міжнародно-правової відповідальності // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Юридичні науки. – 2010. – Вип. 84. – С. 31-35.

Семінарське заняття 7

Міжнародний договір – правова основа міждержавних відносин

План

1. Поняття та система права міжнародних договорів.
2. Право на участь у міжнародних договорах та сторони міжнародних договорів.
3. Поняття та стадії укладання міжнародних договорів.
4. Форма, структура та тлумачення міжнародного договору.
5. Дія та застосування міжнародного договору
6. Припинення дії міжнародних договорів

Література

А. Нормативні джерела

1. Віденська конвенція про право міжнародних договорів 1969 р. // http://zakon1.rada.gov.ua/rada/show/995_118
2. Віденська конвенція про право договорів між державами і міжнародними організаціями або між міжнародними організаціями 1986 р. // http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_a04
3. Віденська конвенція про правонаступництво держав щодо договорів 1978 р. // http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_185
4. Конституція України 1996 р. // Відомості Верховної Ради України від 23.07.1996 – 1996 р. – № 30. – ст. 141.
5. Закон України «Про міжнародні договори України» 2004 р. // <http://zakon2.rada.gov.ua/rada/show/1906-15>

Б. Основна література

1. Баймуратов М.О. Міжнародне право: Підручник. – Суми: ВТД “Університетська книга”; Одеса: “Астропринт”, 2006 – 424 с.

2. Буткевич В.Г., Войтович С.А., Григоров О.М., Заблоцька Л.Г., Задорожній О.В. Міжнародне право: Основні галузі: Підручник для студ. вищих навч. закл. за спец. «Міжнародне право», «Міжнародні відносини» / В.Г. Буткевич (ред.). – К.: Либідь, 2004. – 814 с.
3. Георгіца А.З. Міжнародне публічне право: Особлива частина. – Чернівці: ЧДУ, 1996. – 164 с.
4. Міжнародне право: Навч. посібник / За ред. М. В. Буроменського – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 336 с.
5. Курдюков Г.И., Макарова Г.Н. Право международных договоров: Учебное пособие. – Казань, 2010 – 130 с.
6. Лукашук И.И. Современное право международных договоров: В 2-х т. – М.: Волтерс Клувер, 2004. – 482 с.
7. Міжнародне право: підручник / Ліпкан В.А., Антипенко В.Ф., Акулов С.О. та ін. / заг. ред. В.А. Ліпкана. – К.: КНТ, 2009. – 752 с.
8. Международное право. Особенная часть: Учебник для вузов / Отв. ред. проф. Р.М. Валеев и проф. Г.И. Курдюков. – М.: Статут, 2010. – 624 с.
9. Теліпко В.Е., Овчаренко А.С. Міжнародне публічне право: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 608 с.

В. Додаткова література:

1. Барбук А.В. Проблема определения самоисполнимости международных договоров // Московский журнал международного права.- 2005. - № 4. – С 213-233.
2. Вельяминов Г.М. Международные договоры в международном праве и его понятия. // Государство и право. – 2003. - № 8. – С. 77.
3. Галущенко Г.В. Міжнародні договори України про правову допомогу в цивільних справах і внутрішнє законодавство: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. - К., 2001. - 224 с.
4. Гетьманцева Н.Д. Конвенції та рекомендації міжнародної організації як міжнародні договори про працю // Держава і право: 36. наук, праць. Спецвипуск. - К., Дніпропетр., 2003. - С. 70-72.
5. Дружков М. П. Заключение международных договоров в рамках и под эгидой международных организаций. - Киев, 1986 – 102 с.
6. Крохмаль В. Про юридичну дійсність міжнародних договорів // Право України. – 1996. – № 5. – С. 74-77.
7. Лукашук И.И. Международный договор и третьи государства // Международное публичное и частное право. - М.: Юрист, 2003. - № 5. - С. 3-13.
8. Мережко О.О. Поняття міжнародного договору в сучасній доктрині і практиці міжнародного публічного права // Українське право. - Українська правнича фундація. - 2000. - Число 1. - С. 121 - 128.
9. Мережко О.О. Право міжнародних договорів: сучасні проблеми теорії та практики. – К.: Таксон, 2002 – 344 с.
10. Мещеряк С.С. Коренное изменение обстоятельств (rebus sis stantibus) в праве международных договоров: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.10 / АН Украины. - К., 1994. - 226 с.
11. Осминин Б.И. Принятие и реализация государствами международных договорных обязательств. – М.: Волтерс Клувер, 2006. – 408 с.
12. Осминин Б.И. Заключение и имплементация международных договоров и внутригосударственное право: Монография - М.: Инфотропик Медиа, 2010. - 400 с.
13. Павленко О. Процедура укладення, структура, форма, мова і термін дії договорів держав Київської Русі // Український часопис міжнародного права. – 1994. – № 1 – С. 161-166.
14. Перетерский И.С. Толкование международных договоров. – М.: Госюриздат, 1959 – 172 с.
15. Талалаев А. Н. Право международных договоров: Общие вопросы. – М.: Междунар. отношения, 1980 – 312 с.
16. Третьяков Д. Деякі питання застосування норм міжнародних договорів в Україні // Український часопис міжнародного права. – 2002. – №3 – С. 38-43.
17. Шепель А. Застереження до міжнародних договорів (практика України) // Право України. – 1997. – № 10 – С. 60-65.
18. Шепель А.О. Інститут застережень (аналіз практики України): Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Інститут законодавства Верховної Ради України. – К., 1997. – 157 с.

19. Шейнмэн Х. Договорная ответственность и добровольное принятие обязательств // Право и предпринимательство (зарубежный опыт). Сборник обзоров и рефератов. - М.: Изд-во ИНИОН РАН, 2003. - С. 63-64.

Семинарське заняття 8

Право органів зовнішніх зносин

План

1. Право зовнішніх зносин
2. Органи зовнішніх зносин держави
3. Поняття дипломатичного і консульського права і їхні джерела
4. Дипломатичні представництва
- 4.1. Функції дипломатичного представництва
- 4.2. Глава і персонал дипломатичного представництва
- 4.3. Дипломатичні привілеї і імунітети
5. Консульські установи
- 5.1. Глава і персонал консульської установи
- 5.2. Консульські привілеї і імунітети
6. Постійні представництва держав при міжнародних організаціях
7. Спеціальні місії

Література

А. Нормативні джерела:

1. Віденська конвенція про дипломатичні зносини 1961 р. // http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_048
2. Віденська конвенція про консульські зносини 1963 р. // http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_047
3. Віденська конвенція про представництво держав і відносини їх з міжнародними організаціями універсального характеру 1975 р. // http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_254
5. Конвенція про спеціальні місії 1969 р. // http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_092
6. Закон України «Про дипломатичну службу» (в ред. від 01.07.2012 р.) // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2728-14>

Б. Основна література:

1. Баймуратов М.О. Міжнародне право: Підручник. – Суми: ВТД “Університетська книга”; Одеса: “Астропринт”, 2006 – 424 с.
2. Буткевич В.Г., Войтович С.А., Григоров О.М., ЗаблоцькаЛ.Г., Задорожній О.В. Міжнародне право: Основні галузі: Підручник для студ. вищих навч. закл. за спец. «Міжнародне право», «Міжнародні відносини» / В.Г. Буткевич (ред.). - К.: Либідь, 2004.-814 с.
3. Міжнародне право: Навч. посібник / За ред. М. В. Буроменського – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 336 с.
4. Дмитрієв АІ., Муравйов В.І. Міжнародне публічне право: Навч. посіб. / Київський ун-т права; Інститут міжнародних відносин Київського національного ун-ту ім. Тараса Шевченка / Ю.С. Шемшученко (відп. ред.), Л.В. Губерський (відп. ред.). – Стереотип. вид. -К.: Юрінком Інтер, 2001. - 638с.
5. Георгіца А.З. Міжнародне публічне право: Особлива частина. - Чернівці: ЧДУ, 1996. - 164с.
6. Репецький В.М. Дипломатичне і консульське право: Підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2006 – 372 с.
7. Лященко Т. М. Правовий статус дипломатичних представництв. – К.: 2008. – 214 с.
8. Международное право. Особенная часть: Учебник для вузов / Отв. ред. проф. Р.М. Валеев и проф. Г.И. Курдюков. – М.: Статут, 2010. – 624 с.

9. Теліпко В.Е., Овчаренко А.С. Міжнародне публічне право: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 608 с.

В. Додаткова література:

1. Барулин П.Г. Статус дипломатической почты и дипломатического курьера // Советский ежегодник международного права, 1983. - М.: Наука, 1984. - С. 159-171.
2. Блищенко И. П. Дипломатическое право. Учеб. пособие. - 2-е изд., испр. и доп. - М.: Высш. шк. , 1990. - 285 с.
3. Богучарский Е.М. Дипломатический протокол и этикет дипломатического сотрудничества // Право и управление. XXI век. Научно-правовое и публицистическое издание. - М., 2007. - № 1 (4). - С. 102-109
4. Буткевич О. Дипломатичні відносини Директорії України (1918-1921 рр.) // Український часопис міжнародного права. – 1995. - № 1 – С. 85-125.
5. Ведель И.А. Некоторые аспекты осуществления дипломатической защиты (консульского содействия) дипломатическими и консульскими учреждениями // Российский юридический журнал. - Екатеринбург: Изд-во УрГЮА, 2012. - № 3 (84). - С. 83-91.
6. Гуменюк Б.І., О.В. Щерба. Сучасна дипломатична служба. - К.: Либідь, 2001. – 255 с.
7. Гуменюк Б. Встановлення дипломатичних відносин, відкриття дипломатичних представництв, припинення дипломатичної місії // Політика і час. -1997. - № 5-6 – С. 70-75.
8. Гуменюк Б. Консульські установи та організація їх роботи // Політика і час.-1997. - № 8 – С. 60-68.
9. Денисов А.В. Сотрудник дипломатической государственной службы или дипломатический работник? // Актуальные проблемы государственного права: сборник научных статей. Вып. II: Общие вопросы теории государственного права. - Екатеринбург: Изд-во УрИ РАНХиГС, 2011. - С. 92-100.
10. Зернецька О. Нова дипломатія - для нової ери // Політика і час. -2000. -№ 12 – С. 56-62.
11. Зінченко А. Історія дипломатії від давнини до початку нового часу: навчальний посібник/ А.Зінченко.- Вінниця: Нова книга, 2002.- 564 с.
12. Калашник Г.М. Вступ до дипломатичного протоколу та етикету: навч. посібник / Г.М.Калашник.- К.: Знання, 2007.- 143 с.
13. Науменко Г. Ньюанси дипломатичного спілкування // Політика і час. 1997 - № 11. – С. 63-65
14. Никифоров Д.С., Борунков А.Ф. Дипломатический протокол в СССР: принципы, нормы, практика. – М., 1985. – 299 с.
15. Право зовнішніх зносин: Дипломатичне право. Дипломатичне право міжнародних організацій. Право спеціальних комісій. Консульське право / Ю.В. Алданов (упоряд.). - К.: Промінь, 2003. - 784 с. - (Міжнародне право в документах).
16. Репецький В.М. Дипломатичне і консульське право. Підручник. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К.: Знання, 2006. - 372 с.
17. Сагайдак О.П. Дипломатичне представництво: організація і форми роботи: навчальний посібник / О.П.Сагайдак, П.Д.Сардачук.- 2-ге вид., перероб. і доп.- К.: Знання, 2008.- 295 с.
18. Сагайдак О.П. Дипломатичний протокол та етикет: навчальний посібник / О.П. Сагайдак.- К.: Знання, 2008. – 380 с.
19. Сандровський К.К. Зовнішні зносини України: деякі сторінки історії // Український часопис міжнародного права. - 1995.- №1 – С. 62-84.
20. Соловьев Э.Я. Основы дипломатического права: Учебное пособие. – М.: Ось-89, 2005 – 144 с.
21. Соловьев Э.Я. Основы консульского права. Учебное пособие. - М.: Ось-89, 2005. - 160 с.
22. Табачник Д.В. Історія української дипломатії. Біографічні нариси: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Д. В. Табачник.- Київ ; Харків: Либідь, Фоліо, 2009. - 814 с.
23. Табачник Д.В. Українська дипломатія: нариси історії (1917 - 1990рр.): навчальний посібник / Д.В.Табачник.- К.: Либідь, 2006. - 768 с.

Семінарське заняття 9

Правосуб'єктність міжнародних організацій

План

1. Поняття, принципи та джерела права міжнародних організацій
2. Поняття і види міжнародних організацій
3. Нормотворча функція міжнародних організацій
4. ООН: історія створення та правовий статус
5. Регіональні міжнародні організації
6. Міжнародні конференції

Література

А. Нормативні акти

1. Статут ООН 1945 р. // http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_010
2. Конвенція про право договорів між державами та міжнародними організаціями або між міжнародними організаціями 1986 р. // http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_a04

Б. Основна література:

1. Анцелевич Г.О., Покрещук О.О. Міжнародне публічне право. Підручник / Під ред. Г. О. Анцелевича.- К.: Алерта, 2005. - 424 с.
2. Баймуратов М.О. Міжнародне право: Підручник. – Суми: ВТД “Університетська книга”; Одеса: “Астропринт”, 2006 – 424 с.
3. Буткевич В.Г., Войтович С.А., Григоров О.М., ЗаблоцькаЛ.Г., Задорожній О.В. Міжнародне право: Основні галузі: Підручник для студ. вищих навч. закл. за спец. «Міжнародне право», «Міжнародні відносини» / В.Г. Буткевич (ред.). - К.: Либідь, 2004. - 814 с.
4. Міжнародне право: Навч. посібник / За ред. М. В. Буроменського – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 336 с.
5. Георгіца А.З. Міжнародне публічне право: Особлива частина. - Чернівці: ЧДУ, 1996. - 164с.
6. Міжнародні організації. Кредитно-модульний курс.: 3-тє вид. перероб. та доп. М 58 Навч. посіб. / За ред. Козака Ю. Г., Ковалевського В. В., Логвінової Н. С. - К.: Центр учбової літератури, 2011. - 344 с.
7. Международное право. Особенная часть: Учебник для вузов / Отв. ред. проф. Р.М. Валеев и проф. Г.И. Курдюков. – М.: Статут, 2010. – 624 с.
8. Теліпка В.Е., Овчаренко А.С. Міжнародне публічне право: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 608 с.

Додаткова література:

1. Болгов О.Е. Роль ООН в обеспечении международной безопасности после окончания «холодной войны» (международно-правовые вопросы): Дис. ... канд. юрид.наук: 12.00.11 / Киевский ун-т им. Тараса Шевченко. Институт международных отношений. - К., 1999.-160с.
2. Будкін В. СНД: зміни неминучі // Політика і час. - 1997. - № 11 – С. 3-9.
3. Войтович С. Система та право міжнародних економічних організацій // Український часопис міжнародного права. – Київ, 2002. – № 1. – С. 12-24 .
4. Гетьманцева Н.Д. Конвенції та рекомендації міжнародної організації як міжнародні договори про працю // Держава і право: 36. наук, праць. Спецвипуск. - К., Дніпропетр., 2003. - С. 70-72.
5. Гуменюк Б. Міжнародні конференції // Політика і час. -1998. - № 8 – С. 52-56.
6. Гуменюк Б. Міжнародні організації // Політика і час. -1998. - № 2 – С. 61-66.
7. Исмаил А. Правотворчество международных межправительственных организаций: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Киевский ун-т им. Тараса Шевченко. - К., 1999. – 170 с.
8. Капустин А.Я. Современные проблемы права международных организаций // Проблемы права: Международный правовой журнал. - 2003. - № 1 – С. 72-79.

9. Кошелева И.А. Международные организации как субъект международных претензий и ответственности // Актуальные проблемы международного права: Материалы международной студенческой научно-практической конференции. - Владимир: ВлГУ, 2012. - С. 29-31.
10. Лукашук И.И. Ответственность международных организаций за международно-противоправные деяния // Международные организации: Сб. ст., посвященных памяти Г.И. Морозова. - М., 2004. - С. 38–49.
11. Мережко О.О. Концепція гуманітарної інтервенції та механізм захисту прав людини в рамках ООН: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Київський національний ун-т ім. Т. Шевченка; Інститут міжнародних відносин. - К., 1996. - 175с.
12. Муравьев В. Международные организации-специфические субъекты международного права. - К.: Изд-во УМК ВО при Минвузе УССР, 1990 – 72 с.
13. Нешатаева Т.Н. Международные организации и право. Новые тенденции в международно-правовом регулировании. - М.: Дело, 1999. – 272 с.
14. Нипорко Ю., Стадник М. Міжнародній організації праці – 80 років // Право України. – 1999. – № 7. – С. 127-131.
15. Огірко Р. Конфедерація і міжнародна організація: порівняльна характеристика політико-правової природи // Українське право. - 2001. - № 1. - С. 114-121.
16. Оппенгейм Л. Международное право: Пер. с англ./ Под ред. С. Б. Крылова -Т. I-II,1948-1950.
17. Организация по безопасности и сотрудничеству в Европе (ОБСЕ) (Краткая справка) // Международное право в документах: Учеб. пособие / Сост.: Н.Т. Блатова, Г.М. Мелков. - 2-ое изд., перераб. и доп. - М.: Инфра-М. 1997. - 696 с.
18. Полешко А. Рада Європи на захисті прав людини // Право України. – 1999. - № 8. – С. 36-38.
19. Поширення знань про Міжнародний рух Червоного Хреста і Червоного Півмісяця та міжнародне гуманітарне право: Посіб. / ММ Цимбалюк (ред.). - К.: Нора-прінт, 2000. - 160 с.
20. Рабінович П. Комісар з прав людини Ради Європи - нова правоохоронна інституція // Вісник Академії правових наук України - 2000.- №3. - С. 36-41.
21. Свида Т. Міжнародна організація: поняття та види членства // Юридичний вісник. – 2012. - № 2. – С. 117-121.
22. Сидоров В.Н. Международные организации как международные юридические лица // Роль юридического образования и науки в современном развитии Российского государства: Сборник материалов межрегиональной научно-практической конференции. 2 октября 2009 г.. - Хабаровск: РИЦ ХГАЭП, 2009. - С. 161-164.
23. Шибаева Е.А. Право международных организаций: Вопросы теории. Монография. - М.: Международные отношения, 1986 - 160 с.
24. Шпакович Н.О. Наднаціональність в праві міжнародних організацій // Вестник международных организаций. - 2012. - № 2 (37). – С. 133-143.
25. Щекин Ю.В. Неполное членство в международных организациях: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Национальная юридическая академия Украины им. Ярослава Мудрого. - Х., 1999. - 161 с.
26. Энциклопедия международных организаций. В 3-х т. / Авт.-сост.: С. В. Бахин [и др.]; под ред. Л. Н. Галенской, С. А. Малинина ; Санкт-Петербургский государственный университет. Юридический факультет. - СПб. : Изд-во юридического факультета Санкт-Петербургского университета, 2003.

Семінарське заняття 10

Поняття та система міжнародного гуманітарного права

План

1. Поняття та система міжнародного гуманітарного права
2. Джерела і принципи міжнародного гуманітарного права
3. Міжнародні стандарти захисту прав людини
4. Початок війни і закінчення війни. Їх правові наслідки
5. Правовий статус учасників збройних конфліктів. Режим воєнного полону та воєнної окупації

6. Захист жертв війни
7. Нейтралітет у війні

Література

А. Нормативні джерела

1. Міжнародний пакт про соціальні, економічні та культурні права. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права і Факультативний протокол № 1 до Міжнародного пакту про громадянські та політичні права. - К.: Право, 1995.
2. Гаазькі конвенції про закони та звичаї сухопутної війни, про бомбардування морськими силами під час війни, про права і обов'язки нейтральних держав і осіб у випадку морської війни і ін. (1899 і 1907 рр.) // <http://www.rada.gov.ua>
3. Женевські конвенції про захист жертв війни (1949 р.) з Протоколами від 1977 р. // <http://www.rada.gov.ua>
4. Гаазька конвенція про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту 1954 р. //
5. http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_721
6. Конвенція про заборону чи обмеження застосування конкретних видів звичайної зброї, котрі можуть нанести надмірні ушкодження і мають не вибірккову дію 1981 р. //
7. http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_266

Б. Основна література:

1. Анцелевич Г.О., Покрещук О.О. Міжнародне публічне право. Підручник / Під ред. Г. О. Анцелевича. - К.: Алерта, 2005. - 424 с.
2. Баймуратов М.О. Міжнародне право: Підручник. – Суми: ВТД “Університетська книга”; Одеса: “Астропринт”, 2006 – 424 с..
3. Буткевич В.Г., Войтович С.А., Григоров О.М., ЗаблоцькаЛ.Г., Задорожній О.В. Міжнародне право: Основні галузі: Підручник для студ. вищих навч. закл. за спец. «Міжнародне право», «Міжнародні відносини» / В.Г. Буткевич (ред.). - К.: Либідь, 2004.-814 с.
4. Георгіца А.З. Міжнародне публічне право: Особлива частина. - Чернівці: ЧДУ, 1996. - 164с.
5. Дмитрієв АІ., Муравйов В.І. Міжнародне публічне право: Навч. посіб. / Київський ун-т права; Інститут міжнародних відносин Київського національного ун-ту ім. Тараса Шевченка / Ю.С. Шемшученко (відп. ред.), Л.В. Губерський (відп. ред.). – Стереотип. вид. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – 638 с.
6. Котляров И.И. Международное гуманитарное право – Издательство «Юрлитинформ», 2009. – 304 с.
7. Международное право. Особенная часть: Учебник для вузов / Отв. ред. проф. Р.М. Валеев и проф. Г.И. Курдюков. – М.: Статут, 2010. – 624 с.
8. Теліпко В.Е., Овчаренко А.С. Міжнародне публічне право: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 608 с.

В. Додаткова література:

1. Абу-Салех Асаад Камал. Международно-правовые аспекты создания и использования вооруженных сил в соответствии с Уставом ООН: Дис. ... к.ю.н: 12.00.11 / Киевский ун-т им. Т. Шевченко. – К., 1998. – 162 с.
2. Акімов М.О. Відповідальність за захоплення заручників: міжнародно-правове регулювання, імплементація норм до кримінального законодавства України // Держава і право: 36. наук. праць. Спецвипуск. – К., Дніпропетровск, 2003. – С. 15-19.
3. Акуленко В., Максимов В. За принципом Європейської спільноти // Політика і час. – 1999. – № 4. – С. 44-49.
4. Аль-Захарна Салим Мухаммед Саади. Международная уголовная ответственность индивидов за преступление геноцида: Дис. ... к.ю.н: 12.00.11 / НАН Украины; Институт государства и права им. В.М.Корецкого. – К., 2001. – 170 с.
5. Аль-Сулайбі Муса Юридична природа міжнародних стандартів прав людини // Право України- 2000. - № 9. – С. 116-120.

6. Базов В.П., Качан І.І., Майоров І.О., Поніматченко Ю.А. Міжнародне гуманітарне право: Навч. посіб. - К.: Варта, 2000. – 172 с.
7. Бруз В. Гуманітарні катастрофи та "гуманітарні" інтервенції // Політика і час. – 2001. – № 3 – С. 76-81.
8. Дмитриев А. И. Становление международного гуманитарного права (XIX - начало XX в.). - К.: Ін Юре, 1998 – 197 с.
9. Дмитрієв А.І. Міжнародне гуманітарне право: основи концепції / Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України; Вища школа права при Інституті держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. - К.: Логос, 1999. - 119 с.
10. Дмитрієв А.І., Дяченко В.І., Цюрупа М.В. Міжнародне гуманітарне право: філософсько-правова доктрина регулювання збройних конфліктів: Навч. посіб. - К.: Сфера, 1999. Ч. 4: Джерела, принципи, норми. - 2000. - 118с.
11. Дяченко В.І., Цюрупа М.В., Шумський П.В. Міжнародне гуманітарне право: філософсько-правова доктрина регулювання збройних конфліктів: Навч. посіб. / Міжнародний фонд «Відродження» / В.П. Андрущенко (передм.), - К.: Сфера, 1999. Ч. 1: Історія становлення. - 1999. - 127 с.
12. Дяченко В.І., Цюрупа М.В., Шумський П.В. Міжнародне гуманітарне право: філософсько-правова доктрина регулювання збройних конфліктів. - К.: КВГІ, 1998. - 103 с.
13. Климович О. Система національних засобів захисту прав людини (в контексті положень Конвенції про захист прав і основних свобод людини) // Право України. - 2001. - № 1 – С. 34-37.
14. Котляров И.И. Международное гуманитарное право. – М.: Юрлитинформ, 2003. – 304 с.
15. Котляр В.С. Концепция "ответственности за защиту" как проект кодекса проведения гуманитарных интервенций // Международное публичное и частное право. - № 3. - М.: Юрист, 2005. – С. 44-48.
16. Неліп М.Т., Мережко О.О. Силовий захист прав людини: Питання легітимності в сучасному міжнародному праві. - К.: Наук. думка, 1998 – 188 с.
17. Орзіх М. Міжнародно-правові стандарти і права людини в Україні // Право України. - 1992. - № 4-5 – С. 7-12.
18. Пикте Жан. Развитие и принципы международного гуманитарного права. - Международный Комитет Красного Креста. - М., 1994 – 127 с.
19. Поширення знань про Міжнародний рух Червоного Хреста і Червоного Півмісяця та міжнародне гуманітарне право: Посіб. / ММ Цимбалюк (ред.). - К.: Нора-прінт, 2000. - 160 с.
20. Пустогаров В. В. Международное гуманитарное право. - М.: Институт государства и права Российской Академии наук, 1997 – 55 с.
21. Сазонова К.Л. Концепция "ответственность за защиту" в миротворческой деятельности Организации Объединенных Наций // Юридическая наука. – 2012. - № 1. – С. 96-100.
22. Ярмак В.Х. Міжнародне гуманітарне право, що застосовується в період збройних конфліктів та імплементація його Україною: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. – Х., 2003 - 19 с.

Семінарське заняття ІІ

Поняття та просторова сфера дії міжнародного морського права

План

1. Поняття, джерела та кодифікація міжнародного морського права
2. Внутрішні морські води та їхній правовий режим
3. Міжнародно-правовий статус територіального моря
4. Відкрите море і його правовий режим
5. Виключна економічна зона та континентальний шельф
6. Міжнародні протоки і міжнародні канали

Література

А. Нормативні джерела:

1. Конвенція ООН з морського права 1982 р. // http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_057
2. Конвенція щодо забезпечення вільного плавання по Суецькому каналу 1888 р. // http://people.polynet.lviv.ua/interlaw/lawsrc/laws_11_22.html
3. Договір про постійний нейтралітет і експлуатацію Панамського каналу 1977 р. // http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/591_002
4. Конвенція про режим судноплавства на Дунаї 1948 р. // http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_175

Б. Основна література:

1. Анцелевич Г.О., Покрещук О.О. Міжнародне публічне право. Підручник / Під ред. Г. О. Анцелевича.- К.: Алерта, 2005. - 424 с.
2. Баймуратов М.О. Міжнародне право: Підручник. – Суми: ВТД “Університетська книга”; Одеса: “Астропринт”, 2006 – 424 с.
3. Буткевич В.Г., Войтович С.А., Григоров О.М., ЗаблоцькаЛ.Г., Задорожній О.В. Міжнародне право: Основні галузі: Підручник для студ. вищих навч. закл. за спец. «Міжнародне право», «Міжнародні відносини» / В.Г. Буткевич (ред.). - К.: Либідь, 2004.-814 с.
4. Міжнародне право: Навч. посібник / За ред. М. В. Буроменського – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 336 с.
5. Георгіца А.З. Міжнародне публічне право: Особлива частина. - Чернівці: ЧДУ, 1996. - 164с.
6. Гуцуляк В.Н. Международное морское право (публичное и частное): Учебное пособие. – Ростов н/Д.: Феникс, 2006 – 416 с.
7. Международное право. Особенная часть: Учебник для вузов / Отв. ред. проф. Р.М. Валеев и проф. Г.И. Курдюков. – М.: Статут, 2010. – 624 с.
8. Теліпка В.Е., Овчаренко А.С. Міжнародне публічне право: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 608 с.

В. Додаткова література:

1. Анцелевич Г.А. Международное морское торговое право. Учебное пособие. – К.: Слово, 2003. – 560 с.
2. Білорус Т.О. Сучасне міжнародне морське право і морське право України / Українська академія зовнішньої торгівлі. - К., 2003. - 116 с.
3. Василенко В.А., Высоцкий А.Ф., Рыбальчик Д.Е. Международное морское право. - К., 1988 – 375 с.
4. Валиуллина К.Б. Международное морское право: международно-правовые проблемы защиты и сохранения морской среды // Ученые записки Казанского государственного университета. – 2010. - Т. 152. – Кн. 4. – С. 66-75.
5. Высоцкий А.Ф. Морской регионализм. Международно-правовые проблемы регионального сотрудничества государств. - К.: Наук. думка, 1986 – 193 с.
6. Гіждіван Л.Ю. Міжнародно-правове співробітництво держав у галузі охорони морського середовища // Право України. – 1998 . - № 5 – С. 105-109.
7. Гуцу М.А. Международно-правовой статус территориального моря, прилежащей зоны, внутренних морских вод и режим международного торгового мореплавания // Актуальные правовые проблемы использования Мирового океана : Сб. науч. тр. – М.: Транспорт, 1986. – С.6-12.
8. Деканозов Р.В. О правовой классификации морских пространств (постановка вопроса) // СЕМП 1985. – М, 1986. – С.125.
9. Демиденко В.В. Міжнародно-правова основа національного морського права України (теоретичні аспекти). – Одеса: АО БАХВА, 1995. – 101 с.
10. Дмитриченко І.В. Розмежування морських просторів між прибережними державами у міжнародному морському праві: теорія і практика: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Ін-т держави і права ім.В.М.Корецького. – К., 2003. – 17с.
11. Евдокимов А.В. Международное морское право и проблема смещения морских границ прибрежных государств вследствие повышения уровня Мирового океана // Транспортное право. – 2010. - № 4. – С. 23-26.

12. Ковалев А.А. Современное международное морское право и практика его применения. – М.: Науч. Книга, 2003 – 416 с.
13. Колодкин А.Л., Гуцуляк В.Н. Мировой океан. Международно-правовой режим. Основные проблемы. – М.: Статут, 2007 – 640 с.
14. Кулик М. Встановлення критеріїв справедливості правового регулювання делімітації континентального шельфу // Право України.-2001.- №7. - С. 106-109.
15. Кулик М. Про побудову несуперечливої моделі делімітації морських просторів у сучасному міжнародному праві // Право України. - 2001. - № 9. - С. 89-92.
16. Мовчан А. П. Международное морское право (Основные положения). Учебное пособие. - М.: Изд-во ИГиП РАН, 1997 – 52 с.
17. Сергеев Ю.В. Организационно-правовые основы деятельности международных морских организаций: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 /Одесская национальная юридическая академия. - О., 2000. – 196 с.
18. Шемякін О. Співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного морського права // Право України. - 2001. - № 7 – С. 113-117.
19. Шемякин А. Н. Современное международное морское право и перспективы его развития. Монография. – Одесса: ОНМА, 2003. - 316 с.
20. Шемякін О.М. Міжнародна морська організація і морське право // Митна справа. – 2011. - № 2 (74). – С. 76-81.

Семінарське заняття 12

Співробітництво держав у боротьбі із злочинністю

План

1. Поняття міжнародного кримінального права та його призначення.
2. Класифікація кримінальних злочинів міжнародного характеру
3. Відповідальність за міжнародні злочини
  - а) Принципи кримінальної відповідальності за міжнародні злочини
  - б) Міжнародно-правова відповідальність держав за міжнародні злочини
  - с) Індивід як суб'єкт кримінальної відповідальності у міжнародному праві
4. Міжнародні організації у боротьбі з злочинністю
  - а) Допоміжні органи і спеціалізовані установи ООН
  - б) Міжнародна організація кримінальної поліції (Інтерпол)
5. Правова допомога у кримінальних справах і видача злочинців

Література

А. Нормативні джерела:

1. Резолюція «Визначення агресії», прийнята ХХІХ сесією Генеральної Асамблеї ООН 14 грудня 1974 р. // http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/aggression.shtml
2. Статут міжнародного військового трибуналу для суда та покарання головних військових злочинців європейських країн осі 1945 р. // http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/998_201
3. Статут Міжнародного кримінального суду 1998 р. // http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_588
4. Проект кодексу злочинів проти миру та безпеки людства // <http://www.law.edu.ru/norm/norm.asp?normID=1278896>

Б. Основна література:

1. Баймуратов М.О. Міжнародне право: Підручник. – Суми: ВТД “Університетська книга”; Одеса: “Астропринт”, 2006 – 424 с..
2. Буткевич В.Г., Войтович С.А., Григоров О.М., Заблоцька Л.Г., Задорожній О.В. Міжнародне право: Основні галузі: Підручник для студ. вищих навч. закл. за спец. «Міжнародне право», «Міжнародні відносини» / В.Г. Буткевич (ред.). - К.: Либідь, 2004.-814 с.

3. Зелинская Н.А. Международные преступления и международная преступность. Монография. – Одеса: Юридична література, 2006. – 568 с.
4. Міжнародне право: Навч. посібник / За ред. М. В. Буроменського – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 336 с.
5. Международное право. Особенная часть: Учебник для вузов / Отв. ред. проф. Р.М. Валеев и проф. Г.И. Курдюков. – М.: Статут, 2010. – 624 с.
6. Теліпко В.Е., Овчаренко А.С. Міжнародне публічне право: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 608 с.

Додаткова література:

1. Антипенко Владимир Федорович. Современный терроризм: состояние и пути его предупреждения в Украине: Дис. ... к.ю.н.: 12.00.08 / НАН Украины; Институт государства и права им. В.М. Корецкого. - К., 1999. – 178 с.
2. Антонович М. Злочини проти людства. Міжнародно-правова відповідальність осіб та організацій // Політика і час. - 2001. - № 4 – С. 61-64.
3. Беніцький А.С. Деякі питання імплементації міжнародно-правових норм про боротьбу з відмиванням злочинних доходів // Держава і право: 36. наук. праць. Спецвипуск. - К., Дніпропетр., 2003. - С. 31-33.
4. Блищенко И.П. Сотрудничество государств в борьбе с преступлениями международного характера: учебное пособие / И.П. Блищенко, Н.В. Жданов. – М.: УДН, 1984. – 88 с.
5. Блищенко И.П., Каламкарян Р.А., Карпец И.И. Международное уголовное право. - М.: Наука, 1995 – 172 с.
6. Блищенко И.П., Фесенко И.В. Международный уголовный суд.- М.: Юнити, 1998 – 239 с.
7. Виноградова О. Принципи міжнародного співробітництва у боротьбі зі злочинністю // Право України. -1999. -№ 4 – С. 90-93.
8. Вихрист С.М. Видача осіб в аспекті співвідношення міжнародного та національного права: автореф. дис. ... к.ю.н.: за спец. 12.00.11 «Міжнародне право» / С.М. Вихрист. – Х., 2003. – 18 с.
9. Добрянський С. Європейський Союз та Рада Європи: можливості міжнародно-судового захисту прав людини (порівняльний аналіз) // Вісник Академії правових наук України. - 2000. - №3. - С. 27-36.
10. Допилка С.О. Уголовная ответственность за терроризм и пиратство на море: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Одесский ун-т им. И.И. Мечникова - О., 1993. - 192 с.
11. Дорошенко А., Овсій І. Організована злочинність: міжнародний аспект // Політика і час. - 1997. - № 3. – С. 41-51.
12. Іващенко І. Проблеми правового регулювання боротьби з тероризмом // Підприємство, господарство і право. - 2003. - № 3. - С. 55.
13. Інтерпол в Україні // Юридичний Вісник України. - 1998. - № 41 ШБ.
14. Костенко И. Судопроизводство Международного уголовного суда - основа международного уголовного процесса // Государство и право. - 2001. - № 2 – С. 64-70.
15. Костенко Н. Международный уголовный суд (Юрисдикционные аспекты) // Государство и право. - 2000. - №3. - С. 92-104.
16. Кохан Г.Л. Міжнародно-правове співробітництво в боротьбі з рабством і работоргівлею: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. - Х., 2002. - 176с.
17. Кравчук С. Міжнародно-правова допомога у кримінальних справах // Право України. - 1999. - № 2. - С. 59-62.
18. Лазутин Л.А. Правовая помощь по уголовным делам как межотраслевой нормативный комплекс. - Екатеринбург, 2008 – 404 с.
19. Леженіна О.І. Міжнародна правоохоронна діяльність: поняття, цілі, завдання, принципи, функції // Вісник Національного університету внутрішніх справ. - 2003. - № 21. -С. 164-170.
20. Лисюк К. Правові основи співробітництва держав-членів ЄС у сфері охорони порядку та правосуддя у кримінальних справах // Український часопис міжнародного права. - 2001. - № 1 – С. 88-91.

21. Мацко А. Правові та організаційні аспекти діяльності Інтерполу в Україні. // Право України. - 2001. - № 9. - С. 96-99.
22. Миронова В.О. Класифікація злочинів проти миру і безпеки людства // Вісник Національного університету внутрішніх справ. - 2004. - № 25. - С. 166-170.
23. Нові тенденції та проблеми в сфері боротьби з фальшивомонетництвом: Аналітичний огляд. - К.: МВС України – НЦБ Інтерполу, 1997 - 15 с.
24. Панов В.П. Международное уголовное право. - М.: Инфра-М, 1997. – 320 с.
25. Пашковський М. Уроки Нюрнберзького процесу // Юридичний вісник. – 2010. - № 2. – С. 72-76.
26. Раджабов С.А. «Военные» аспекты Римского статута Международного уголовного суда // Московский журнал международного права. - 2005. - № 3 – С. 96-108.
27. Римаренко Ю. Попередження та боротьба з торгівлею жінками: нові ініціативи світового співтовариства // Вісник Академії правових наук України: 36. наук. праць. - 2003. - № 2(33) - 3(34). - С. 351-359.
28. Рудий К.М. Адаптація законодавства України у сфері правоохоронної діяльності до норм Європейського Союзу // Вісник Національного університету внутрішніх справ. - 2004. - № 25. - С. 247-252.
29. Свистуленко М.П. Екстрадиція в правовій системі України: основні кримінально-правові аспекти: автореф. дис. ... к.ю.н.: за спец. 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія, кримінально-виконавче право» – К., 2005. – 22 с.
30. Смелік В.Б. Протидія легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом: європейський досвід / В.Б. Смелік // Науковий вісник Інституту держави та права ім. В.М. Корецького: збірник наукових праць. – вип. 48: Правознавство. – К.: ІДПК, 2005. – С.50-55.
31. Смешанные (гибридные) уголовные трибуналы и интернационализованные суды в системе международной уголовной юстиции. Учебное пособие / Каюмова А.Р. - Казань, 2008. - 65 с.
32. Тertiшник В. Проблеми міжнародного співробітництва у сфері правосуддя : екстрадиція та конфіскація // Юридична Україна. – 2003. – № 6. – С. 34–39.
33. Філяніна Л.А. Міжнародна організація кримінальної поліції – координатор міжнародного співробітництва у сфері боротьби зі злочинністю // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – 2008. – №3(39). – С. 299-303.
34. Энтин М.Л. Международные судебные учреждения. Роль международных арбитражных и судебных органов в разрешении межгосударственных споров - М., 1984 – 176с.